

Грищенко Олена Валентинівна,
к.е.н., доцент кафедри економіки, обліку та підприємництва,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
м. Миколаїв, Україна

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ЯК ЗАПОРУКА ПРОЗОРОСТІ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

В умовах зростання ризику геополітичної та загальної макроекономічної нестабільності, спричиненої військовою агресією росії, справедливо зростає цінність якісного обліково-аналітичного забезпечення вітчизняних суб'єктів господарювання, сприяючи підвищенню попиту на фахівців внутрішнього аудиту. Водночас прискорена інтеграція України до Європейського товариства потребує впровадження якісно нових підходів до ідентифікації статусу вітчизняних аудиторів та розширення переліку їх професійних компетентностей задля створення відповідних організаційно-методичних передумов успішної реалізації реформування аудиту в Україні.

Одним з таких механізмів може стати організація проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, в тому числі наданих внутрішніми аудиторами. Як наслідок такі перевірки сприятимуть припиненню неефективних, нецільових та незаконних витрат ресурсів суб'єкта господарювання при подальшому повоєнному відновленню країни.

І якщо із зовнішнім аудитом означене питання вирішується – на виконання п. 14, ст. 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», Міністерство фінансів України наказом № 253 від 17.05.2023 затвердило «Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок» [1], який визначає механізм організації проведення та оформлення результатів перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок. Згідно з означеними документом, перевірки з контролю якості аудиторських послуг в обов'язковому порядку здійснюються щодо:

- суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, а також об'єднань страховиків, обов'язковість створення яких передбачена законом, – не рідше ніж один раз на три роки;
- суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, окрім тих, які за власної ініціативи повідомили про намір надавати послуги з аудиту фінансової звітності, – не рідше ніж один раз на шість років.

Така перевірка з контролю якості аудиторських послуг може передбачати: тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів суб'єктів аудиторської діяльності, якими визначаються політика і процедури, що мають застосовуватися під час надання аудиторських послуг, щодо: дотримання застосованих міжнародних стандартів

аудиту, вимог щодо незалежності та інших вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», у тому числі забезпечення достовірності інформації, поданої для внесення до Реєстру, сплати внесків, визначених Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»; кількості та якості використаних ресурсів, у тому числі дотримання вимог щодо безперервного навчання аудиторів; дотримання вимог стосовно винагороди за аудиторські послуги, якщо вони встановлені; ефективності системи внутрішнього контролю якості (системи управління якістю) суб'єктів аудиторської діяльності; достовірності інформації у звіті про прозорість, якщо його оприлюднення передбачено Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2].

Наразі проблема якості аудиту також є дуже актуальною для підвищення надійності результатів внутрішнього аудиту. Якісною може визнаватися аудиторська послуга, яку надають внутрішні аудитори з дотриманням професійних стандартів внутрішнього аудиту, законодавчо-нормативних вимог, що регулюють діяльність внутрішніх аудиторів, задовольняючи потреби стейкхолдерів. Звісно, саме забезпечення відповідності діяльності внутрішніх аудиторів усталеним критеріям якості і становить мету контролю якості аудиторських послуг. А визначити відповідність діяльності внутрішнього аудитора саме цим критеріям якості можна за допомогою сукупності політик і процедур, що складають загальну систему контролю якості внутрішнього аудиту (рис. 1).

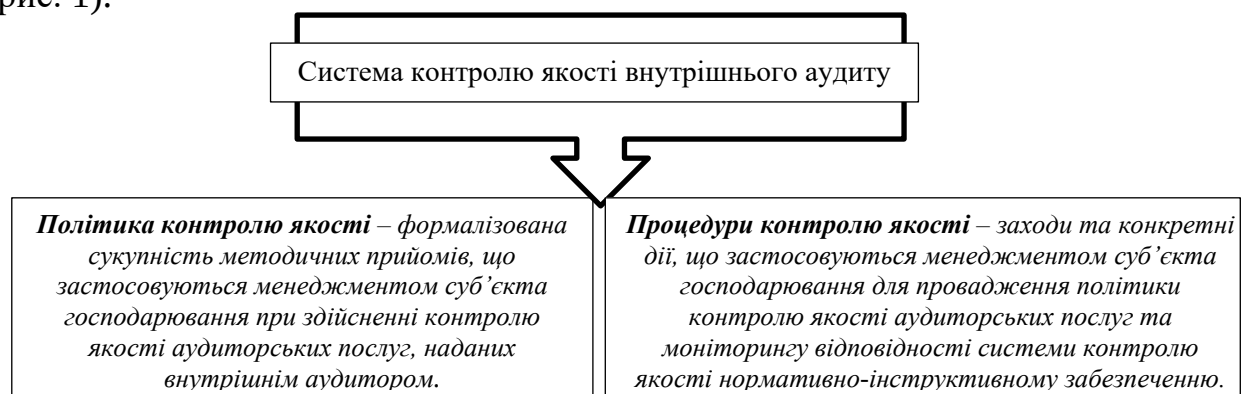

Рис. 1. Складові системи контролю якості внутрішнього аудиту

Як правило, внутрішні аудитори проводять наступний контроль задля впевненості що за виявленими та означеними в звітах фактами порушень і недоопрацювань вжиті заходи з їх усунення. З цією ж метою внутрішні аудитори проводять дії для встановлення ефективності та своєчасності здійснених менеджментом заходів за результатами перевірки.

Враховуючи що якість – це головне при наданні аудиторських послуг, службою внутрішнього аудиту (чи менеджментом суб'єкта господарювання) мають обиратися, розроблятися і впроваджуватися політика та процедури контролю якості. Відповідальність за організацію роботи служби внутрішнього аудиту та підтримання ефективного функціонування системи контролю якості внутрішнього аудиту має нести керівник служби чи безпосередній керівник внутрішнього аудитора. На керівника покладено обов'язки розробити та

впровадити у практику таку систему контролю якості, яка забезпечувала б обґрунтовану впевненість у тому, що як він сам, так і підлеглий йому персонал служби, діють відповідно до Міжнародних професійних стандартів внутрішнього аудиту, Кодексу професійної етики та законодавчих і нормативних вимог.

Таким чином, передумови для оптимального функціонування служби внутрішнього аудиту у суб'єкта господарювання створюють гнучке поєднання внутрішніх і зовнішніх перевірок з поточним контролем діяльності внутрішніх аудиторів. А націлення внутрішнього аудиту саме на систему управління ризиками та пошук шляхів удосконалення внутрішнього контролю суб'єкта господарювання надасть можливість контролювати ефективність та законність витрат ресурсів суб'єкта господарювання в межах відновлення країни після неспровокованої російської агресії. Вітчизняна система контролю якості внутрішнього аудиту може базуватися на надбаннях світової аудиторської практики, щоб забезпечити максимальну прозорість бізнесу і залучення інвестицій для відновлення національної економіки в майбутній повоєнній відбудові.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок : Наказ Міністерства фінансів України від 17.05.2023 року № 253. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1127-23#top> (дата звернення 26.11.2023 р.).
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 року № 2258-VIII. [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 26.11.2023 р.).
3. Грищенко О.В. Актуалізація забезпечення якості внутрішнього аудиту. Комплексне забезпечення якості технологічних процесів та систем: XIII Міжнародна науково-практична конференція, 25 - 26 травня 2023 р.: тези доповідей. Чернігів. Чернігівський національний технологічний університет. С.347-348. [Електронний ресурс]. URL: <https://conference-chernihiv-polytechnik.com/kzyatps-2023-2>.

УДК 657.24

Грищенко Остап Володимирович,
здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії
за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»,
науковий керівник: д.е.н., професор Куцук П.О.,
Львівський торговельно-економічний університет,
м. Львів, Україна

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ПРОКАТНОГО МАЙНА: ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ

Ведення бізнесу підприємствами в сучасних умовах, що надають послуги з прокату майна, залежить від якості системи управління їх майном, зокрема, предметами, які надаються в прокат. Обґрунтовані управлінські рішення